

8. april 2022

Vejledning om gymnasiale prøver og afgivelse af standpunktskarakterer i sommerterminen 2022

Indledning

Denne vejledning knytter sig til bekendtgørelse nr. 401 af 30/03/2022, der udmønter den politiske aftale om prøverne sommer 2022, og som kan findes på retsinformation [her](#).

Mundtlige prøver i sommerterminen 2022

En række elever og kursister på de gymnasiale uddannelser og i gymnasiale fag i eux-forløb, der skal til prøve i sommerterminen 2022, har i undervisningsforløbet frem mod prøven modtaget undervisning, som har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf. Det kan fx være:

- Nødundervisning uden fysisk fremmøde som følge af myndigheds-påbud.
- Udfordringer med at gennemføre undervisning som følge af stor smitte blandt lærere.
- Anbefalinger om ikke at undervise på tværs af stamhold.
- Virtuel undervisning i forløb, som var planlagt med fysisk tilstedeværelse.

Denne påvirkning har kunnet medføre visse udfordringer for undervisningen og eleverne/kursisterne. Et undervisningsforløb er dog ikke uegnet til at indgå i prøvegrundlaget ved en mundtlig prøve, alene fordi det har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf. Omfanget og karakteren af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkningers påvirkning af undervisningen *kan* imidlertid, efter institutionens faglige og pædagogiske vurdering, have betydning for indholdet ved de mundtlige prøver. Ligesom det også kan have

betydning for udformningen af prøverne, hvis kernestoffet er prioriteret på bekostning af supplerende stof.

De mundtlige prøver i sommeren 2022 skal – med udgangspunkt i læreplanen for det enkelte fag – gennemføres på en sådan måde, at der tages højde for, hvis der er elementer i faget, som eleven ikke har gennemgået, eller hvor undervisningen har været utilstrækkelig.

Prøvegrundlag

Eksaminator skal sikre sig, at de prøvematerialer (prøvespørgsmål), der bygger på forløb, hvor undervisningen har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf, gør eksaminanden i stand til at demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets mål i det eller de faglige mål, der afprøves i.

Hvis eksaminator vurderer, at dette ikke kan lade sig gøre, bør eksaminator udelade prøvematerialer, som ellers normalt ville skulle indgå for at leve op til den konkrete læreplans krav til materialer eller spørgsmål til prøven. Der kan fx være tale om at lempe på krav i et fags læreplan om, at der skal stilles spørgsmål i bestemte undervisningsforløb. Det skal dog understreges, at muligheden for at udelade prøvematerialer ikke giver mulighed for at aflyse prøver, og at eksaminator kun kan udelade prøvematerialer til en prøve, i et omfang så prøvematerialerne tilsammen stadig i al væsentlighed dækker fagets faglige mål.

I nogle læreplaner giver kravene til prøvematerialerne et vist manøvrerum, hvorfor der ikke nødvendigvis vil være behov for at se bort fra læreplanens krav. Det kan fx være med en formulering om, at prøvematerialerne tilsammen i al væsentlighed skal dække de faglige mål og de gennemførte forløb. Heri er således i forvejen et råderum til at udelade visse dele af det gennemgåede stof.

Udeladelse af prøvematerialer til en mundtlig prøve

Det skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen, hvilke temaer, emner eller forløb der evt. er udeladt af prøvegrundlaget, og som eksaminator og censor dermed ikke kan afprøve eleverne eller kursisterne i ved prøven. Det er ligeledes en betingelse, at undervisningsbeskrivelsen offentliggøres på institutionens hjemmeside forud for prøven. Disse undervisningsbeskrivelser skal være tilgængelige på institutionens hjemmeside frem til den 15. juli 2022.

Udeladelse af dele af undervisningen fra prøvegrundlaget, som vil indebære en fravigelse af læreplanens krav, kræver godkendelse af institutionens leder.

Det er et særligt hensyn, at prøvematerialer skal give alle eksaminander en mulighed for at demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets mål i det eller de faglige mål, der afprøves ved det givne prøvemateriale.

I bilaget er der angivet eksempler på situationer i de enkelte fag, hvor det er muligt at fravige læreplanens krav til prøvegrundlaget.

Bedømmelseskriterier ved prøven

Justeringsmulighederne vedrører prøvespørgsmålene og ikke en prøves bedømmelseskriterier eller form. Fx kan en eksaminator ikke udelade dele af en prøve, der omhandler en praktisk dimension i et fag, således at eleverne kun eksamineres i teoretisk stof, hvis der i bedømmelseskriterierne eksplicit er nævnt en praktisk dimension.

Dialog mellem eksaminator og censor

I de tilfælde, hvor det er nødvendigt at se bort fra dele af læreplanens krav til prøvematerialer, skal censor ved at læse undervisningsbeskrivelsen og de fremsendte prøvematerialer eksplicit kunne orientere sig herom.

Det vil være naturligt, at der er en dialog mellem eksaminator og censor om udeladte prøvematerialer og den forventelige betydning heraf for afprøvningen af de faglige mål med henblik på at sikre elevernes mulighed for at demonstrere udtømmende opfyldelse af de faglige mål. Ligeledes vil dialog om evt. nedprioriteret supplerende stof kunne finde sted.

Aflysning af prøver i fag med praktisk dimension

Nogle fag har haft helt særlige udfordringer i forbindelse med afvikling af undervisning med fysisk tilstedeværelse grundet foranstaltninger i forbindelse med COVID-19. Det gælder fag med praktisk dimension, som fx naturvidenskabelige, tekniske og kunstneriske fag. Vær opmærksom på, at det har været muligt at anvende virtuelle eksperimenter som erstatning for det eksperimentelle arbejde i laboratorier eller lignende, selvom dette normalt ikke anses for at leve op til kravene i fagets læreplan.

En prøve i et fag med praktisk dimension kan aflyses lokalt, hvis institutionens leder konkret vurderer, at enkelte elever eller grupper af elever (fx en klasse), som følge af undervisningens påvirkning af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf i et fag, har et fagligt efterslæb, der ikke kan indhentes inden det planlagte prøvetidspunkt.

Der kan også være tale om aflysning, når det ikke er muligt at gennemføre de dele af læreplanen, som har direkte indvirkning på afholdelse af prøven fx udarbejdelse af et eksamensprojekt eller lignende.

Hvis en prøve i fag med praktisk dimension aflyses, skal elever på de treårige uddannelser og elever i eux-forløb aflægge prøve i et andet fag, der fastlægges ud fra prøvofagsudtrækket. For prøver i fag med praktisk dimension på hf, hf-enkeltfag og gymnasial supplerings, hvor alle prøver i udgangspunktet skal aflægges, aflyses prøven, og der gives en afsluttende standpunktskarakter, der ophøjes til prøvekarakter.

Afgivelse af afsluttende standpunktskarakterer

Såfremt en prøve aflyses, skal eleven eller kursisten i stedet have ophøjet den afsluttende standpunktskarakter til prøvekarakter. En afsluttende standpunktskarakter er en helhedsvurdering af elevens eller kursistens opfyldelse af de faglige mål i faget, jf. nedenfor.

Htx, stx, hbx og eux

I de treårige gymnasiale uddannelser og i gymnasiale fag i eux-forløb gives der også normalt standpunktskarakterer. Det er den afsluttende standpunktskarakter (årskarakteren), der i tilfælde af en prøveaflysning ophøjes til prøvekarakter. Her gælder der de samme rammer for afgivelse af standpunktskarakterer som normalt. Det vil sige, at karaktererne skal afgives i henhold til bekendtgørelse om de gymnasiale uddannelser, bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse samt læreplanerne i de enkelte fag.

En afsluttende standpunktskarakter gives ud fra en helhedsvurdering på baggrund af underviserens kendskab til elevens faglige niveau i den daglige undervisning, herunder eventuel nødundervisning. Den afsluttende standpunktskarakter gives i øvrigt efter de almindelige regler herom, herunder at den afsluttende standpunktskarakter udtrykker, i hvilken grad eleven lever op til de faglige mål i det enkelte fag på det tidspunkt, hvor karakteren gives. Det skal i den forbindelse bemærkes, at en afsluttende standpunktskarakter ikke alene kan basere sig på en test, prøve, samtale eller lignende.

Toårig hf, hf-enkeltfag og gymnasial supplerings (GSK, SOF og GIF).

På toårig hf, hf-enkeltfag og gymnasial supplerings (GSK, SOF og GIF) gives normalt ikke standpunktskarakterer, og der vil således helt ekstraordinært skulle gives en afsluttende standpunktskarakter i fag – eller dele af fag (mundtlig eller skriftlig) – hvor prøven er aflyst for en kursist eller elev, eller hvor en elev på toårig hf har valgt at aflægge færre prøver. Reglerne herfor følger af § 18 i bekendtgørelse nr. 401 af 30/03/2022.

Det fremgår af § 18, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 401 af 30/03/2022, at en afsluttende standpunktskarakter skal udtrykke graden af elevens eller kursistens opfyldelse af de faglige mål i den relevante læreplan på det tidspunkt, hvor karakteren gives. Den afsluttende standpunktskarakter gives ud fra en helhedsvurdering på baggrund af underviserens kendskab til elevens eller kursistens faglige niveau i den daglige undervisning, herunder eventuel nødundervisning. I helhedsvurderingen kan en individuel faglig vurderingssamtale med eleven eller kursisten indgå, men en sådan samtale kan ikke alene udgøre bedømmelsesgrundlaget. Ligeledes kan en test eller prøve ikke alene udgøre bedømmelsesgrundlaget for en afsluttende standpunktskarakter.

Afgivelse af afsluttende standpunktskarakterer vil formentlig udgøre en større udfordring på den toårige hf, hf-enkeltfag og gymnasial supplerende end på de øvrige gymnasiale uddannelser, da standpunktskarakterer som nævnt ikke normalt er en del af den løbende og afsluttende evaluering på disse uddannelser m.v. Eleverne og kursisterne har således ikke haft en forventning om, at de skulle vurderes med en afsluttende standpunktskarakter på grundlag af undervisningen i løbet af året, men derimod om, at deres faglige niveau skulle bedømmes ved prøve. Ligeledes er lærernes tilrettelæggelse af undervisningen i vidt omfang foretaget under forudsætning af, at der ikke afgives standpunktskarakterer. Dette vil formentlig særligt give udfordringer i forhold til afgivelse af mundtlige standpunktskarakterer, hvorimod grundlaget for evt. skriftlige standpunktskarakterer formentlig er tydeligere i form af elevernes løbende, skriftlige arbejde, herunder afleveringer, tests og projekter. I det lys er det vigtigt at være opmærksom på, at den afsluttende standpunktskarakter, jf. ovenfor, skal være udtryk for en helhedsvurdering af elevens eller kursistens opfyldelse af de faglige mål i faget på det tidspunkt, hvor karakteren gives. Det vil bl.a. sige, at karakteren udtrykker den pågældendes faglige niveau i faget og ikke er et udtryk for fx studieaktivitet.

Det er en mulighed, men ikke et krav, at afvikle en individuel faglig vurderingssamtale for elever og kursister før afgivelse af en afsluttende standpunktskarakter.

Individuel faglig vurderingssamtale

Formålet med en individuel faglig vurderingssamtale er dels at give læreren et mere solidt grundlag at vurdere elevens eller kursistens faglige standpunkt på, og dels at give eleven eller kursisten tid og mulighed for at demonstrere sit faglige niveau.

Der bør ikke gives en særskilt bedømmelse af vurderingssamtalen, da den alene indgår i en helhedsvurdering i forbindelse med afgivelsen af

den afsluttende standpunktskarakter. Det anbefales, at samtalen har en længde, der giver eleven eller kursisten mulighed for at vise sit faglige niveau og mulighed for at komme fagligt i dybden med stoffet. Samtalens længde kan evt. differentieres, således at der gives længere tid til fag på højere niveauer. Da det ikke er hensigten med samtalen, at den skal være en erstatning for en prøve i faget, bør samtalen forme sig som en dialog mellem læreren og eleven eller kursisten om relevant fagligt stof, der er gennemgået eller gennemgås i undervisningen. Før samtalerne afholdes i det enkelte fag, skal eleverne eller kursisterne derfor informeres om det generelle grundlag for afgivelse af standpunktskarakterer, herunder de faglige mål i det aktuelle fag, ligesom de skal informeres om samtalens rammer og indhold.

Bilag

Der gives i det følgende eksempler på situationer i de enkelte fag, hvor læreplanens krav til prøvegrundlaget kan fraviges pga. hensynet til, at prøvematerialer skal give alle eksaminander en principiel mulighed for at demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets mål i det eller de faglige mål, der afprøves ved det givne prøvemateriale.

Prøveform	Tilpasning af prøve	Fag
Prøve, hvor eksaminanden trækker et blandt flere spørgsmål, der er grundlag for eksaminationen	<p>Prøvespørgsmålene/-materialerne kan tilpasses ved, i det omfang det vurderes nødvendigt, at udelade temaer/emner/forløb, der er gennemført i undervisning, som har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf.</p> <p>I prøver, hvor der i læreplanen er fastlagt et bestemt antal forløb/emner, alle forløb eller bestemte forløb, der skal stilles spørgsmål i, kan der reduceres eller justeres i antal forløb og emner, der stilles spørgsmål i.</p> <p>Tilsvarende kan antallet af gange, det samme prøvemateriale må genanvendes, øges eller justeres, hvis dette er fastlagt i læreplanen. Dog således at det samme prøvemateriale højst kan gå igen fem gange.</p> <p>Eksaminator skal sørge for, at de mundtlige prøvespørgsmål så vidt muligt dækker de faglige mål og kernestoffet.</p> <p>De temaer/emner/forløb, der udelades af prøvegrundlaget, skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen, og undervisningsbeskrivelsen offentliggøres på institutionens hjemmeside.</p>	Afsætning Arabisk Astronomi Biologi Bioteknologi Dansk Dansk som andetsprog (hf-e) Dansk som andetsprog (GIF) Engelsk Erhvervsjura C Erhvervsøkonomi C Filosofi Finansiering Fransk Græsk Historie Informatik C Innovation Italiensk Japansk Kinesisk Kulturforståelse Latin Markedskommunikation Matematik Oldtidskundskab Psykologi Religion Retorik C Russisk Samfundsfag Spansk Statistik Tyrkisk Tysk Virksomhedsøkonomi

<p>Projektprøver, hvor eksaminanden udarbejder et projekt eller tilsvarende inden prøven, der er udgangspunkt for eksaminationen.</p>	<p>Eksaminanden kan i udarbejdelsen af projektet undlade at inddrage de emner/forløb, der er gennemført i undervisning, som har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf.</p> <p>Hvis der i læreplanen er krav om, at der – efter præsentationen af og samtale om projektet – skal stilles spørgsmål i andre gennemførte temaer/emner/forløb, kan temaer/emner/forløb gennemført i undervisning, som har været påvirket af smittesituationen med COVID-19 og de afledte virkninger heraf, om nødvendigt udelades.</p> <p>Det skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen, hvilke temaer/emner/forløb der udelades af prøvegrundlaget, og undervisningsbeskrivelsen offentliggøres på institutionens hjemmeside.</p> <p>Hvis eksaminanden til prøven skal trække et blandt flere spørgsmål, gælder endvidere tilpasningsmulighederne i række 1 af denne oversigt.</p>	<p>Erhvervs-case Erhvervsjura B Idéhistorie B Informatik B International teknologi og kultur C International økonomi It A Matematik Organisation C Programmering</p>
---	--	--

<p>Prøver med praktisk dimension</p>	<p>Eventuelt gennemførte virtuelle eksperimenter eller produkter kan inddrages i sammenhænge, hvor det giver mening, hvis det ikke har været muligt at udføre eksperimenter eller udarbejde produkter med fysisk fremmøde.</p> <p>Hvis eksaminanden til prøven skal trække et blandt flere spørgsmål, gælder endvidere tilpasningsmulighederne i række et af denne oversigt. Ligesom tilpasningsmulighederne i række to også gælder, hvis eksaminanden udarbejder et projekt eller lignende til prøven.</p>	<p>Billedkunst Dans Design Design og arkitektur Dramatik Fysik Geografi Geovidenskab Idræt Kemi Kommunikation og IT Materialeteknologi Mediefag Musik Musik og lydproduktion Naturgeografi Statik og styrkelære Teknikfag Teknologi Teknologi C (stx)</p>
--------------------------------------	---	---

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET